

40 **ΦΥΡΥΒ**

Համառ Է Դուրիւր Ազգային
Ինչպէս
Հողադատութիւնն չըոր
նայալ աշխարհաբար օրին
լաջողութիւնն որ անշուշտ
սին և՛ բերել իրեն , կը յայ
նար խորին շնորհակալ լին
մարդասիրական կրօնաբան
կը յուսայ որ : այն ազգի
գեղեցիկ զրգու և՛ կըսայ Հա
նգին :
ն զիման Հայաբարձ . Աղբ . Հիւ
Առնանշուրի . Աստու
արար . Սէք . Կէ-ն չի կրնայ Մի-ն
ն . Պոքիս 21 թիւար . 1884

Ե Գ Ի Պ Տ Ո Ս

Ե Ի

Մ Ե Բ Ս Զ Գ Ս Ե Դ Ե Դ

—

Աւստիկ Ալանեանն Վեյմ. Ստեփան
նայալի դրոյն պատճենն, զոր երէկ Սի-
տակոսիները վարչական որոշմանը չա-
ր. մէջ:

Ամեն. Տ. Տ. Ներսէս Սրբազան
տարիարք Հայր, Դաւիթազան Սղդ-
դուր. վարչութեան.

Հայր Պատուական,

Այսօր հնգերեսաններով օրն է
որադարձիս յեղէկ պտուհի, ուր ժա-
նակէ մը հետէ պանդխտած էի
հնազանդութեան վարչական պատ-
ուաւ, և զոր թորուցի իմ սիրե-
լի մատակարար պատմաւոր. Ան-
ժ. Լ. Եօնիսիկին փութացի առ ջր
աղաղութիւն իմ յարգանքն ժա-
նայանքի, բայց զճիշդ ոչ ջր պա-
նարանն կամ ի ճիշտարն զբա-
նու բախան ունեցայ, և ոչ իմ
սիրարանն ընդունելու պատիւն,
կանխեմ էր ինչ նման յայտնութիւն
արդամածար հեղուցիկաւ. Ուս-

Չոր Սրբաղնութեան իմ որ-
ական զգացմունքս կրկին վերըն-
կելով հանգերձ, կամիմ այլ ևս
պատգով հաղորդելու նաւ ալ
դիւրն զոր Գահիրէէ մեկնելու
ոգիւն, տեղական աղգային նորա-
մով վարչութիւնն ինձ յանձնա-
րեց Չոր Սրբաղնութեան մատու-
նելու:

Սոյն վարչութիւն կը փախգի
Չոր Սրբաղնութիւնը շարունակ
բարձր նիւմանք. Մեքադը եղիւ
պատիւ պահանջից ինչդիրն ժամ
ուսը կարգաւորել և յարգաբերու
ն իրաւախոսութեանն զոր կատ-
ը. Ժողովն յայտնած է Չոր յե-
հիւ կըբերու ընդ նմա, անցաւ
Սկի 18ին: Առ այս ինձ յանձն-
ը են սոյն ինչդիր իրաւաբերով
որ դատական, հայրական և
յայմանադրական պայշտնադիր և
խանութեան իրաւոր իրաւունք:
Ներեցեց Սրբազան Հայր, որ
հիւրեւանակ Հայոց սոյն ժակ,
դական բայց կարեւոր ինչդիրն
նիւմ իմ կողմէ կրկին այլ էրէ-
ններ, որ ոչ նուազ կարեւորու-
ան ունին ընդհանուր աղգային
պահակնող:

1. Միջնդեռ Դահիրէէ էի, տե-
քանիցս որ մեքադիցայ հնգ
ծաւորներ խուսը խուսը անդ-
ուռեցան իբր կամաւոր, և փո-
նակ ոտորին և միջին եղիւյստի
ոտարիական պայշտններու
ծածուկուր, ինչպէս յուսադ-
ըն են եղեր, վերնադորն գաւա-
ց մէջ զինուորական ծառայու-
ան հրահարուելով, կամ ի փա-
նու ազգապարեցին և կան իրենց
լար եղած ծախքն հատուցանելու
ոտարուրեցան, աղատուցիւն
սիրու համար, և որք միոյն ան-
ոյն անկարող գտնուեցան, ամ-
ոյն թիւաւորական մասնե-
րու թիւաւորական մասնե-

կը կարծէի թէ աղատութիւն պիտի չնորհէր մեզ, բայց այնպէս չըլտաւ. « առանց խօսք մ'ըսելու, զիս մինչեւ թողուց »։ Անշուշտ պիտի երթար հացքաքննել Մաթիա տեսներու համար թէ երկուքիս պատմութիւնները պիտի համաձայնէին ։

Բաւական երկար ժամանակ պապսեցի՝ մտածուածեաց մէջ ընկզկաւ, բայց ի վերջոյ դատաւորը վերադարձաւ Մաթիայի հետ ։

— Իսպելէն տեղեկութիւն առնուլ պիտի տամ, ըսաւ. և եթէ, ինչպէս կը յուսամ, ձեր պատմութեան ստուգութիւնը հաստատուի, վաղը կ'աղատեմ ։

— Եւ մեր կոմիս, հարցուց Մաթիա ։

— Զեղ պիտի յանձնուի ։

— Ես այդ ըսել չէի ուզեր, առարկեց Մաթիա, ո՞վ ուսեցի՞ր պիտի տայ անոր, ո՞վ պիտի կիծէ զայն, — լին հօգ եղբւր, սատանիկ ։

Մաթիայի ալ պիտոն հանդարտեցաւ ։

— Եթէ մեր կովը կիծեն, ըսաւ ժպտելով, ի՞նչ կ'ընար կաթը մեզ տալ, որ մեր ճաշին ժամանակ ուտենք ։

Երբոր հայտարար դատաւորը մեկնեցաւ, իսկոյն աւետեցի Մաթիայի այն երկու մեծ լուբերն՝ որք մեր բանտարկութիւնը մոռցողքս ձէն ինձ. Մայր-Պարսպընէն ողջ էր, հայր Պարսպընէն ալ քիտրից գնացած ։

— Ուրեմն իշխանին կովը յաղթական մուտք մը պիտի ընէ ի Շպալանն ։

Եւ ուրախութենէն սկսաւ երգել ու պարել, ես ալ անոր ցնծուի պիտի թեղարուեցիով՝ ձեռքէն բռնեցի ։

Գարի, որ մինչեւ այն ժամանակ անկիւն մը պտուկած էր տըրտում և սրտատանջ, եկաւ մեր մէջ տեղը կանգնեցաւ երկու ոտքի վրայ ։ այն ժամանակ այնպիսի գեղեցիկ պար մը իրագոյց սկսանք, որ դռնապանը վախճանէր, — հաւանականաբար իւր տիկերուն համար, — ներս եկաւ նայելու համար թէ ապստամբած էինք արդեօք ։

(Շարանախել)

ցանք և ոչ սակաւ տաղտուկ պատճառներն անդական Վարդութեանն, ինչ սոյն ինքզոյր վրայ գրեցին Չեք Սրբաբնիկն, անցեալ զեկտեմբեր 6/18ին, և խնդրեցի որ շնորհէ՛րք ղեկեւոցունն ընել և յորդոր կարգիւ մեր տարաշխարհիկ պանդուխտներուն որ զգոյշ ըլլան հաւատարմ և հետեւեցին այն պատուիրաց որ ի դիմաց եղբայրական իշխութեանն աստ և անդ ցրուեալ լսածոյցով կ'ընէին, մանաւանդ Յուսպատանի Կորնթական պարանոցի վրայ աշխատող գործնաւորաց մէջ ի ներառաց և յալ աղանք և յաճախ անունին փոխելով կը զրկէին յեկեպոտ հրապարակական կամ ներքաշտոյշ սրոյ ճարակ ողջակեղ և թէպէս Չեք Սրբաբնիկ ինքն իր յունկար Յ գրութեամբ մանց ոտեր էր թէ փութեացն էր առ այս Շրջաբերական յորդագրերն ուղղէր և գլխաւոր գաւառս, առկայն մինչև իմ մեկնելու օրքս տեսնելով որ կը շարունակեն սոյն տեսակի դիւնորագրութիւնք, և բարեզուր ի մերոց զոհ կ'երթան իրենց անխոհեմութեան, դամայսօր իրկելով իմ առաջարկութիւն, և խնդրելով որ կրկնէք և դուք Չեք հրապարակ յորդորներն ի զգուշութիւն մ'արանց, մանաւանդ առ արնոսիկը և կաշկատիւն ի Յունաստան հանրօգտոն շինութեանց մէջ աւուր պահէր ճարելու:

2. Գործեհետեւ եկած եմ աստ, լրագրաց ոմանց մէջ տարօրինակ լուր իր տեսայ հրատարակելով, իբրեւ թէ եղբայրստի վերջին նախարարութեան օրով բազում հայազգիք ի պաշտօն կոչուեալ են, և առան, անորդ որ անդ կը ներկայանան օրով կ'ընդունուն և զիրաւ կը հասնին բարձի և պատուոյ: Այս բացարձակ ստու մ'է եւ ան խի՛ն՛ առօրին ի մ'անցծոված քաջեղէն նկատելով, զի արդիւնքն աղետաբեր է մերայոց, որ յաճախ պատուաւոր վիճակի մը հասնուն վաւկաբար մեան ղոհողութիւն յաճան կ'սիրով, և լաւն կորուստ առան անտի ուր լաւագոյն:

Արդեւ, Հայրսնուցեք ամենեւեալ իսկ առաւելութիւն լուրս, որ ընկից այսօր բարեբաւոր պէտք է հասարկ զանձնս, եթէ յայդղին իրենց պահել այն բարձր պաշտօններն, զոր օտարաց պարտաւորեալ են թողող հջորդեալներն իրաւամբ: Մեր երկտեսարգներն պէտք է զգոյշ լինին այդպիսի աստպատիր լուրերէ և հրապուրանքէ, և փոխանակ տաւրացեաց բախտախնդրութեամբ ժամանակ, զրամ և յաճախ նստելեանք վառնելու, աշխատին բարեկրթութեամբ և գիտութեամբք ծաղկելու, և երկրագործութեամբ, արուեստիք և վաճառականութեամբ զարգանալու անդ ուր կը գտնուին: Մեր ազգին զերազմեր բարիքն է մեր ծնած ու սնած երկիրներուն մէջ աճել և ուսճանալ ընդ հովանեաւ մեր Ոգոտտափառ ղոհակտեմն մեծի Սուլթանին Օսմանեանց. անկէ դուրս ո՛չ ինչ յոյս կայ, և ամեն ինչ կորուստ է մեզ համար, զի ծովէն ենդող ձուլ կը կ'մանի, և տեղափոխող ձուլ կը յորնայ:

կը գառտուէ՝ անտարաբախոյս իր բախի
մը կամ տիրէ սխալմանուն համայն
չէ։ Ինչ որ Բառարանին մը իրական
կարեւորութիւնը կը կապուի՝ չէ թէ
մեր անհատ վերապահներու ինքզինքն
— որ անբաժանելիէ՝ ամեն մարդ-
կային գործէ, և որով փոքուն իսկ
կըրէ ըսած մեր Յայտարարութեան
մէջ — այլ նոյն երկի լեզուէ իմանա-
լի հանգամանք (1), այլ անոր հիմնա-
քէ, ընթացիկ — ապագային, ընծայած
բարեկամութիւնը որեւորեալ, Բարեկամ-
ութեան օրհանգիստը բնութարանի մը, ժառան-
գական պահանջանքը համայնաբարութեանը, բնու-
թեան, իմաստի տեսլականը — շատեր
— բնական — բարձրագոյնին, և վեր-
ջապէս իր բնութեան ռազմականութեանը
կը համոզման արդարութեանց վրայ։ Մե-
ծաւորն բառապէսը կը տեսնէ՝ թէ
գործն ո՞րպէս աւելի կըրնէ կը ին-
քին, և իրեն նման սխալքը փեր-
տելուել կամ բռնաբարելու ետեւէ
չկրէ ինքան, որք կըրէ և փաստ-
տեւութեան թիւին կը յայտնեն միայն
թիւի ոչ ուրիշ բան ալ։

Գաւը հիմայ մեր փրօնութիւնէ Հո-
ւաթիսի Բառարանին պաշտպանու-
թեան որ տակաւին լոյս չտեսնած
կրնամանքի արժանի կը լինի մե-
ռնայնախօս պարագայութեան կողմա-
նէ։ Ի Գաղղիայի երէն ի Հայերեն Բա-
ռարագիրքի հեղինակ՝ պահպանողա-
կան և հնարական անխոյստու ու
անողոր որուով մը վառուած՝ որ լե-
զուն ետ ետ տանի կ'ուզէ ինչպէս
հնոր պատու զարգացումի թիւով
չեղելու աղապական փորձը փորձե-
լով, չնչին ու անօտի բժախնդրու-
թիւններով զինուած՝ և նոյն իսկ
պապական յայտնի վերապահներ
միայն (2) կ'ուզեն,— Գլ. Նորայրի ըն-
թացքն ուրիշ անուն ունի ճշմարիտ
գրագիտներու քով — կը դատէ, կը
զանգուի կը հայտնաբերէ և մահուան
գնահատէ մը հիշէ անոր համար։ Ե-
րեւակայէ՛, յարգի ընթերցող, թե՛
որքան անհեթեթ ընթացքի մէջ կը
զոտուի՝ անուրի բառապէսը՝ որ
տակաւին չէ մը, տող մը, բառ մը
տառ մ'իսկ չէ տեսած մեր Բառա-
րանէ, այդին նկատարեալ մօտէ մ-
իջ հոգին մեր երկի նկատմամբ։ Մեն-
քին նման ծար բառեր և նոյնա-
տական ձեւեր գործածելու չնն-
նոտատանար, թէ և ամենաբարիքի
զատ մ'է այդ, ինչպէս ինքն իս-
րապ լազ գիտէ իր փորձառուութեան
առայած բան մը չնքն պատասխա-
ներ իր չնչին ալանգակ ու հնամ-
բիտութեան, որոնց վիճուք ժա-
մանով տուած է արդէն։ Թո-
կուտանք իսկ որ իր փրօն մեծա-
բանութիւններով գոռադմանայ ու մը
խիթաբուն։ Այլ սակայն որպէս զ-
շատոյէտ բառապէսը պարզ լոյս
ստանալ մեր աշխատութեան վրա
և մինչեւ անգամ վարժուի այդ
զաղաղ փախիլ թէ՛ իր բոլոր կար-
եաց հակադէմ կրնայ օգտա-
կարագոյն կամ ընտրելագոյն լինի-
քան իր երկարախոյսութեան, արժա-
նիք իր դատելով մէջ։ Մօտեւ նորմա-
կանութիւնը մէջ մեր աշխատու-
թեան նուիրուած մէկ կարի ողա-
բայի յօդուածէ պարբերութիւն մ-
քաղելով դնել հետ։ Գ. Մամուրեա-
նի գործը տեսած է, և տեսած է նաեւ
իր երկը և ժամանակին գնահատա-
ն ու քննադատած, ըսել է որ չէ մ-
Գ. Նորայրի դեռ մօտէ մը լազ է Գլ.
կարծիքը կրկանելու Սակ զատ Գլ.

[illegible]

Պ. Նորայրի ուրիշ հարցումն է՝
կ'ընենք ու մեր յօդուածը
կրթեմք։ Արհամարհելի հակա
կորդէն և անարժէք ձեռնարկի
դէմ՝ Խնչու պարտաւ կը յօդէն
Խնչու իր թանկագին ժամերը
կորուստան, Խնչու իրար կ'անց
Խնչու կը խռովի։ Իր Բաւար
Խնչու կը տպագրուած աւարտած
հիմայ. եթէ ապրը կը գտնէ
ամէն կատարելութիւններն որ
ընդարձակ ու կարեւոր գործէկ
նար սպասել, կ'էր օգտակար
պով կը ծառայէ այն «ուսում
կանաց, գրագիտաց ու թարգմ
չաց, վերջապէս եթէ ըստ ա
նային կը պատասխանէ այն ակ
կարութեանց՝ որու իր Յայտա
րութիւնը ու մեծ համբաւը
տուաւ, Խնչու վնաս կրնայ հաց
իրեն շէնքին։ Դրանք մը (Պ. Նորայ
հետեւեալական խօսուածքի անուշ
սիրուն մէկ ձեւն է և այս՝ կը
հաշակի բոլորովին յարմար և
կանխ ամենեւին շխտողով)՝
այսմ՝ առջախի ոյժով Դր. Զեյնի
դատեն երկու կողմի իրաւունքը
գատեն նաև երկու կողմի քա
ղաքաւորութեան աստիճանը։

Մեր անկեղծ շնորհակալքելը
յայտնեմք Մոսկի իր մէկ քանի
մեծանշանաւոր դիտողութեանց
սին՝ որոշմով լինէ մեր հակա
կորդէն յօդուածը բնութիւնը գ
հատեց, և լինէ—անոր մէկ ք
անիրաւ յարձառումներու դէմ՝
իւրաքաբաւոր դատը պայտալան
Պ. Նորայրի հաշակաւոր պատուի
հաւանական յարգաբա
կան ինչքերի վրայ չկրցայ ծան
նալ՝ ուր Բաւարանի զբաղումն
տակաւին լինելեցած չլինէ
Գրական աշխարհի մէջ քան
ուեցաւ անշուշտ Պ. Նորայրի
խուռն յարձակումները՝ այս
ուսն րաւակաւ յարգարուն
յղկուն աշխարհիկ լեզուի դէմ՝
Բաւարին կ'անուանէ, և զոր
հետեւայ ու կը հաշակէ իրեն
— Գեյն Զեյնի, ոչ-վանական
բոլոր գրութիւններն ու թարգ
մութիւններն միահամուռ ար
մարհերով։ Մտողը պահպանու
կանը չէ լինէ միայն գմեղ այլ

— 4 —

գրադեանքնու ամբողջ դաս մ
հայ թերթներու առ հասարակ
լի կամազիւններն կ'այայնան
ի հարուածէ՝ որչափ մեծ է ա
րանայի լինի անոնց արժէքը
նշանաւոր անոնց մատուցած
նպաստները արդէ հայ գրակա
թեան զարգացման միակէտ ...

ՍԵՄՈՐԱՅ ՆՈՒՊԱԼԱՆ

Թ Ա Ղ Ա Ս

6 փետրվար 18

... Տէր խմբագիր

Իցէ՛ թէ ներէին մեզ պահ մը
բանադէս, խնդրե՛ն եւ կոշտը
յաշողէ՛ս Գրայի հայրենապէս ա
նոց ուն հրաբլիւ ինկատ կ'
թեան խումբ մի շայց, որոց դ
թիւն գողցան ջնջուած է Պատ
բարանի արձանագրութիւններէն
ի մի անկիւն կ'ելիկէր, ետ
տան գեղդրէլէց խումբ ամբողջ
4000 ազգայնաց յուսմ մի, որոյ
ւոր տեսչութիւն յանձնուած է
հըրելով զիմակին առաջնորդին
շայց խումբն իւր ազգութիւն
հայրենի կ'ըսեց Մէլին դարուց
յազգարոսաց սուղէն ու հիմն
բարանի ունելով ցարդ անելծ
հեռւ համար ո'րչափ ստրկական կ'
վարած է ո'րչափ թշուառութիւ
րած է, փորձ իշատէ կը հաս
այն հատակտոր նկարագրէն,
ըւանդին ութսուսմանց ծերունը
այս նկարագրութիւնը են համա
նկարագրութիւնը Զատիկան Պա
ղբի։ Մըքարեւ ժամանակ մ'էր
յորուռ ոչ ոք համարձակէր պաշտ
կալ զիւրախ, այլ ամեն ոք զոգի
ուներով կը վարէր մի այնպիսի կ'
գոր վարելէ է կեանք կոչել, եւ
պահպանէր զիւր բնութան եւ զի
բազմիցս կորուսանելով դիմէ եւ զ
ցուածն։ Ժողովրդեան այս թշուա
րութեան համար ոչ ոք ի ժաման
ցաց մեզադրելի կը լինէր. ոչ մ
տուէր, ոչ քանակաբ, ոչ առաջին
ոչ Պատերազմունքն ոչ ոք իսկ
սուներ, Բայց արդ այս թշուա
շայր մինչ կ'ամբարձայ իւր ա
ջադրեց եւ ի դանադար դաւառ
կ։ Պոյին եւ յարուստանա, եւ կ'
նէ ի նոսրին բնակեալ աղայիւններն
նորանոր կ'աղէ ու կ'աղբարբոյ
տացած կը վայելին ուսմանց արդ
քը, կը տեսնէ խնոսին բազմաթի
սելով խումբ, հնուտ քանանայն
բարեշնան առաջնորդներ, որը ըս
ւակնաին տղէկ կը կատարէին
նութիւրական պաշտօններն եւ հո
տանին կըթել դանադարութիւն ժող
դեան. այս միջանի շայր կը ստ
այս ամէնը տեսնելէ յետոյ յինքն
ձնէլ անքն, կը տեսնէ ոչ կըթ
մանկութիւն, ոչ հնուտ կըթը կըթի
րուց ժողովրդեան եւ ոչ կարգ ա
յին, այլ կը դիտէ շայ ամառեւ
ծանցն մէջ թաւայալ վառնէ մա
կան պատմական ժամանը, կը
պատմաին որ միառախար խա
կ'ընչացնէ անկշռելի վայրկեան
կը տեսնէ երկաթապողն ու ծերո
ր որ առաջակերպանութեամբ միայն
բանուն, եւ ապա սակաւիկ մի
անկնելով եւ բազմաթիւ զիւր կ'
թիւն ընդ այլ ազգայնոց կացութի
անհամեմատ կերպով թշուառ կը

2

[illegible]

դն
կա
բա
անոս
անքն
Նոր
խո
այս
թիւ
կը
րկ կը
որդէ
հայ
կիկոյ
հ հո
մե
Պոլ
իք
վնտ
կպ
րկա

անծակի
եղոր
անելի
որեալ
այս
չ

յս
անոր
նուկի
ն Հայ
կ հո
արդէն
իկա
ավա
սրկա
որես
ը մշ
անհե
լ ա
գրա
բակ
ի ե
զգե է
իւնը
բրա
ցանել
ատել
այս
Հայոց
ր կը

Ի
իկեան
աս

ն
ն

Դ
րդոր
աղող
ն իւր
բնա
նոր
ետակ
միջ

es
aris

Ջերգ. Սրբազնութեան
Խ. Ծ.
Ս. ԱՍԼԱՆԵԱՆ
Ստորագր.
1884 թիւեր. 22/3 մարտ

Պ. ՆՈՐԱՅՐԻ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲՈՂՈՌԸ
(Ծ-բ. ե- ԷրԸ)

Հօս սակայն կարեւոր կէտ մը
կուգնք բացատրել՝ ցուցնելու
համար թէ Բառնարան մը գնահա-
տելու գոգնարին դործին մէջ մը
ստեղծութեան կէտն ո՞րքան հիմնա-
պէս կը տարբերի իրենէն։ Բիւրա-
ւոր բառեր ամփոփող Բառ-դրքի մը
մէջ ինչ ինչ արականին կամ իդա-
կանի կամ տալգրական սխալներ
է նոյն իսկ նշանակութեան վեր-
ջակներ՝ քոյն դործին ընդհանուր
կարեւորութեան աստիճանին մէջ
զգալի տարբերութիւն մը չեն կըր-
նար ընել (1)։ Էմիենանի դործը ե-

(1) Պ. Նորայր տաննամեծ հակա-

տեղից թե մեր անուանի բառագիրքը
լրիցալ նշանաւոր գրադէտին «բառ-
անոթեան» մը մէջ ինչպով, իր երկվա-
յորուածի վերջերը կըսէ որ չէ թէ մի-
այն իրերից քառասունոր բառադրու-
միս Գաւաղեւածին մէջ անգամ կը զոտ-
նուկն Իմօսմէն «եւթմէն» եւ անչորսմէն
Ուրիշ տեղ ալ կ'ընդունին թէ «որ-
պագրական վրիպակներ եւ ուշադրու-
թեան թերութիւններ» կ'ընան զոտնու-
մի Բառարանի մէջ եւս (եւ իրօք է
զոտնութիւն) Ուրեմն ինչո՞ւ այնքան պո-
ռալ կանխել ինչո՞ւ սխալներ պատահե-
լէն մեզոյ, ինչո՞ւ մասնաւոր աւանդ-
աւանդէ Լայր Սրբայրին Էմինեանը . .
(1) Դիտել արժան է որ իր Բառա-
րանը գրադարձ շարադրել Գ. Նորայր
ի Բայտարարութիւնն ու մեղի դէ-
յարձակողական Պատասխանը որոնք մէկ-
այնպէս լինելով յօրինելու հարկը
գրադարձ է . . . զիրարմանայի ընծա-
յիւրու համար :

(2) Մեր կողմէ կը պարտաւորին
հաստատել թէ Մոսկիւ ապագային
մէկ լրիպական է այն՝ զոր Գ. Նորայր կ'
զտնէ Գ. Նորպարանին Բայտարարու-
թեան մէջ : «Հայերի բառերով մ'ըն-
կերացած» [սուրբ պէտքը է կործան
«Հայերի բառով մ'ընկերացած»] : Եւ

տեսնելով և ինչ օրէնքով նախ
տեսնել, ինչո՞ւ թիւանմաներ, լա
որ մրցումն ապառ է և հանր
թիւը միշտ մեծացն անկէ, ե
որդոյններէն յէկէ կամ երկուք
միասին այդ պատճառով։

Եթէ, ինչպէս կը կարծէ Պ. Ն
բայը—որու միջնադարեան դաս
նախնորդներն անհաւատակն հի
մէ՛ն լեզուաբանական մօլոր դ
տուններու, մեծ մասամբ սխ
լըմունքովներու, անիրաւ դիտող
թիւներէն և թիւը գնահատումն
նրոյ, — մեր դիտողութիւնն իր
նիւթական փաստ հասցնել լինէ
իր երկին բոլոր անորոշական
հնգաթանգին, անպատեհութիւ
ներն, նաև անհնգութիւն թիւներն
զորս առաջին քննութեամբ նշա
րած էինք, և որը հետզհետէ լ
ւելի հաստատոյցներն, օրինակն
րով ու ապացոյցներով կը հրատ
րակէինք ասէ՛նք քանի մը տարի յ
ուշի երբ ինք ազգէն բաժանու

(4) Տէ՛ւ, իր նշանին առ Պ. Մ
մուրեան, Աբ. Մարը 1879 սեպտ. 2
աստիճանի մէջ։

գտնուէի :
— Բայց մինակ չէի
ծառար պիտի խօսիմ հ
ախորժիք քեզ կոմսին
տնինս : Երբ կամայք ի
կը ձօռնեայք , եւ զոր
հետիկ կ'ընես զինքը ,
Թուի ինձ :
— Խնդ , ի'նչ մնա
նի որ գիտես թէ' կը ս
մէկը կայ , կոմսն է եւ
զեր կը կատարէ եւ զ
— Լաւ : Բայց չեմ
զոր չեմ կրնար արեւել
— Այդ ամեն ըսած
գիտեմ որ խարտեայ : Կն
բես : Եւ թուզի՞ բացի
Մորեք Ժայռի սկսա
— Քու թուզիքերդ է
ըսաւ : եւ խարտեայ կ
— Թարա թա'թա'
մաղբերուն դոյնին համա
ես ալ կը փափաքեմ որ
նին , եւ մանաւանդ ա
սաղնապանքը կը ցուցնէ
— Ինձ համար , կրի
մայ սարսուռս մ'ղգալով
— Այո' , մայրս
մէջ տեղն : Էիբ : Այլ կ
Բիւր : եւ ձախ կողմէ

. Կս ակ անկեղ-
 ատք , սիրելիս : Եւ : Զեմ
 Զեռտ մէկ օրեմակի մէջ
 օտելու համար ականջիդ
 ակ քաղցր ժպիտով մը
 մ լիճակաւ ծաղրելի կը
 Եկայ քեզ ատկից , քա-
 րեմ-քեզ : Եթէ ծաղրելի
 ոչ դուն : Դա ամուսնոյ
 ուրիշի
 Եղբեր անենել այն բանը
 Երդ սուտ են : Կս քաջ
 ջ մը Զեռ զիւ Եր Խա-
 ւա արնպէս տեսայ :
 Ենեց ըսածը Զեռ գիտեր ,
 Երեք Զեմ արտոմիր :
 Գուք կին մը միմասկ
 Զէք սիրեր : Դ Զեռ է ,
 Եր ողմէրս սխալած , լի-
 ւա պատճառաւ որ մեծ
 Եր քեզ համար :
 Եկց երիտասարդն ակա-
 Ե Զեռ Լ օրեկալ օրեկալ
 քաղցր ինկած էր Զաւար-
 անապատ , որ Զեռ-Եր Զեռ

— Ոչ, չկուտցայ բնաւ։
— Այդ խտաղէ անաւել անմարտելի է ինչ որ ինքնամաս արճարանի չգիտի՞ր զայն ունել կերպագցման աւարտումին յետոյ։
— Ոչ, վասն զի կուսին հետ էր կցցման միջոցին։
— Կուսմը ժամը տասներեւեկին մեկի պայտանական պարահանդէսի մը ներկա եւելու համար։
— Այդ բանը չէի գիտեր։
— Անտեղի պատմաբանը մ'է այդ։
— Եղած ժամանակս ալ կրնայիր զայն։
— Առանց երկար խօսք ընենալ, ըսե՛ս ապէս թէ իրաւունք ունենալ կ'ուզես ի՞նչ ազդր խօսքն ընենք։
— Ոչ, իրաւունք ունենալ չեմ ուզեր իրաւունք երեկ ալ չեմ ուզել։
Մորիս Եսեղը թոյլուց։
— Եթէ հոս զայլու աշխատութիւն ունենուիր, կրնայիր զիս հոս գտնել, ըստ անհարմարէ։
— Օ՜, պարոնին ետեւէն վաղէի, վարորդը կը կարծէ թէ իրեն համար իրեն շնորհակալ է, և, կարծածիդ պէս չեմ։
— Իսպիշ տակապա առտուն կանուխ։
— Պարզ հետաքրքրուե՞լիսն մը համար զիս գիտնալ թէ որունն էն։
— Կը առահեմ րո առնին եմ, ըսաւ Ստասիկ կնոջ մէջքը զրկւած։

Utu
r qtu
nrlqw
tgw ,
qtw
l nllln
lw r
tl nt
rwg
jwnnn
krl
nw ql
qlw
nl

